

Feriejobb för ungdom – sommaren 2020

SAMMANSTÄLLNING AV ENKÄTSVAR FRÅN KOMMUNER
OCH REGIONER

Sveriges
Kommuner
och Regioner

Förord

Sveriges kommuner och Regioner följer årligen upp kommunernas och regionernas arbete med feriejobb. Verksamhetsåret 2020 var ett mycket speciellt år utifrån Covid-19, där många platser för feriejobb inom vård och omsorg samt förskola inte kunde användas för feriejobb på grund av smittorisk. Trots denna situation har kommuner och regioner lyckats rekvirera ett stort antal feriejobb för ungdomar sommaren 2020.

Landets kommuner och regioner erbjöd sommaren 2020 cirka 68 800 ungdomar en möjlighet att arbeta några veckor under sommaren. Totalt fick cirka 67 000 ungdomar ett feriejobb i en kommun och cirka 1 800 ungdomar i en region.

Årets enkät, som gått ut till samtliga kommuner och regioner, visar sammanfattningsvis ett fortsatt stort engagemang att ordna feriejobb för ungdomar. Dock har antalet ungdomar i feriejobb sjunkit jämfört med föregående år. Sommaren 2019 hade 76 400 ungdomar feriearbete inom kommuner och regioner.

Enkäten har besvarats av 95¹ procent av kommunerna och av 81² procent av regionerna.

Verksamhetsåret 2020 erbjöd Regeringen kommunerna att ta del av statsbidrag gällande arbete för ungdomar. 180 miljoner kronor avsattes till Sommarjobb-satsningen och 100 miljoner kronor till Jobb för unga. Sveriges Kommuner och Regioner har valt att följa upp även dessa satsningar genom denna enkät. Av de kommuner som svarat har Sommarjobbssatsningen gett cirka 13 270 ungdomar ett feriejobb. Jobb för unga har hittills genererat cirka 1 680 ungdomsjobb. Dessa platser är inräknade i det totala antalet feriejobb.

¹ Verksamhetsåret 2018 svarade 92 procent av kommunerna på enkäten och verksamhetsåret 2019 svarade 94 procent av kommunerna på enkäten

² Verksamhetsåret 2018 svarade 52 procent av regionerna på enkäten och verksamhetsåret 2019 svarade 71 procent av regionerna på enkäten.

Innehåll

Förord	3
Feriejobb för ungdom – sommaren 2020	5
Minskning i kommuner	5
Flest ungdomar i åldern 16 – 18 år	6
Prioriterade grupper	7
Andra arbetsgivare än kommunen	8
Feriejobben har en strategisk betydelse	10
Handledarutbildning	11
Uppföljning	13
Sommarjobsatsningen	15
Jobb för unga	17

Feriejobb för ungdom – sommaren 2020

Minskning i kommuner

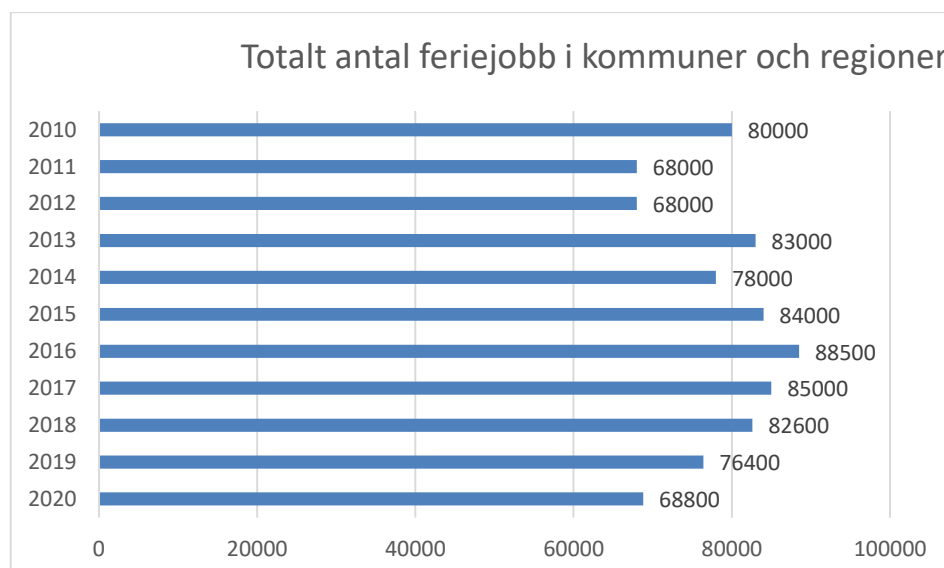
Totalt anordnades cirka 68 800 feriearbeten i kommuner och regioner. Jämfört med 2019 har det totala antalet feriejobb minskat med 7 600 platser där kommunerna redovisar cirka 5 800 färre unga anställda på ett feriejobb. Regionerna redovisar en minskning med cirka 1 800 unga anställda.

Minskningen av antalet platser har, både inom kommuner och regioner, till största del sin förklaring i att antalet möjliga arbetsuppgifter kraftigt begränsades utifrån läget med Covid-19. Enligt 11 § Arbetsmiljöverkets minderårigföreskrifter, AFS 2012:3 samt 2018:8 är det förbjudet för arbetsgivare och uppdragsgivare att låta minderåriga utföra arbeten som kan medföra risk för kontakt med smitta som tillhör riskklass 3.

Många av de redan rekviderade platserna för feriejobb fanns inom kommunens verksamheter för vård och omsorg samt förskola. Detta gällde även för regionerna vars huvudarbetsuppgifter för feriejobb ligger inom vård och omsorg.

Utifrån ovan nämnda föreskrifter uppstod ett stort problem då dessa arbetsområden inte kunde användas för feriejobb samt att kommuner och regioner, med kort varsel, tvingades hitta ersättningsplatser i den mån det var möjligt.

Diagram 1 Totalt antal feriejobb i kommuner och regioner

Cirka 164 000 ungdomar sökte feriejobb inom de kommuner som svarat på enkäten. Totalt fick 41 procent av alla som sökte feriejobb i kommuner en plats sommaren 2020³.

Inom regionerna erhöll 14 procent av de som sökte feriejobb en plats⁴. Intresset för feriejobb inom regionernas verksamheter är stort. Cirka 13 300 ungdomar sökte feriejobb inom de regioner som svarat på enkäten. Region Stockholm redovisar 5 000 ungdomar som sökte feriejobb inför sommaren.

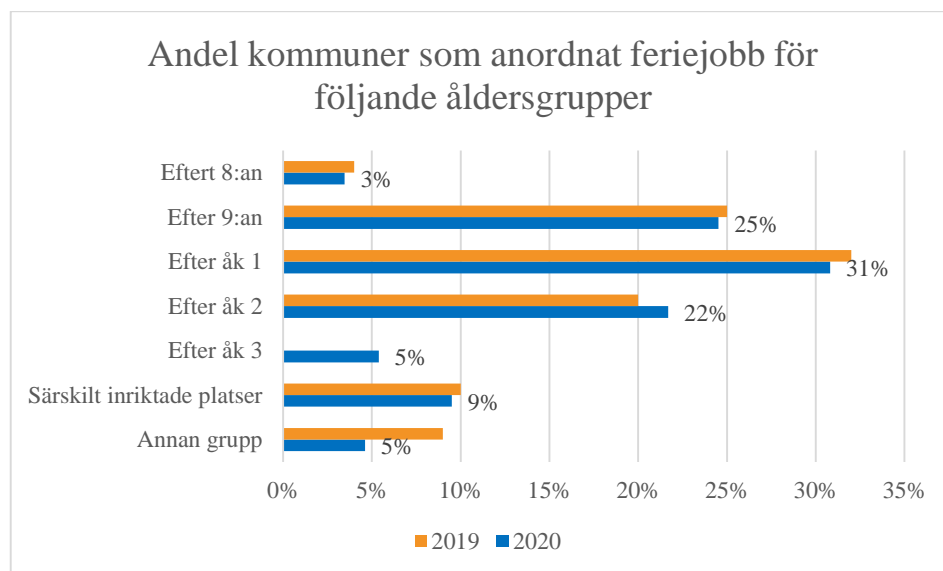
Enkäten visar att könsfördelningen är relativt jämn i kommuner och regioner, där 51 procent av feriejobbarna i kommunerna är kvinnor. För regionerna är 53 procent kvinnor.

Flest ungdomar i åldern 16 – 18 år

Bland kommuner är det vanligast att erbjuda feriejobb till ungdomar i åldern 16 – 18 år, dvs. de som avslutat årskurs nio i grundskolan eller har avslutat årskurs ett eller två på gymnasiet.

Ungdomar som har fått feriejobb efter avslutad årskurs tre på gymnasiet är en ny kategori för sommaren 2020 utifrån regeringens Sommarjobbssatsning. Denna satsning var riktad till kommunerna.

Diagram 2. Kombination av svarsalternativ var möjligt att ange på denna fråga . ⁵N=272

Inom regionerna är gruppen som avslutat årskurs ett eller två på gymnasiet den största gruppen som erhållit feriejobb. Regionerna visar även för sommaren 2020 en stor procentuell ökning för kategorin ”ungdomar som fått feriepraktik

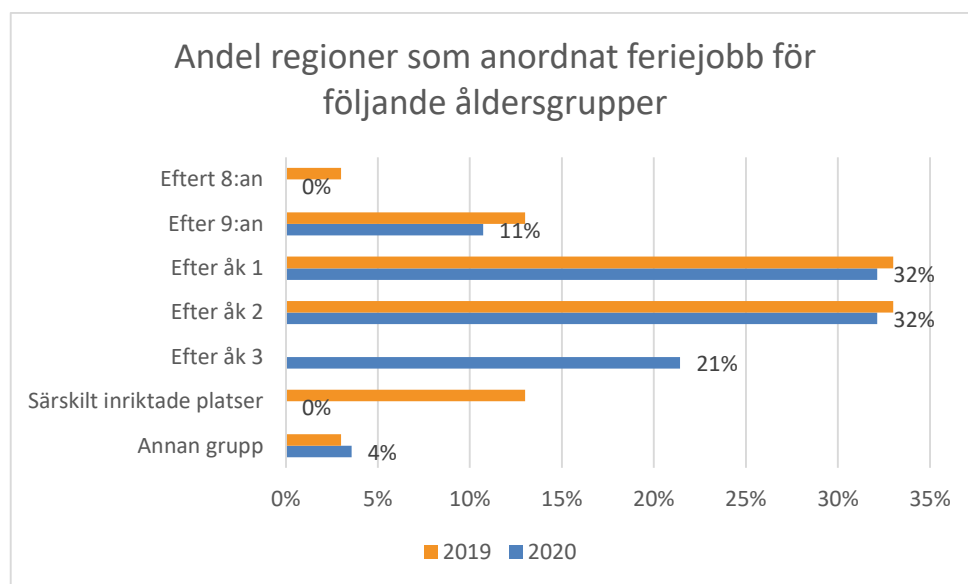
³ Sommaren 2019 fick 65 procent av alla ungdomar som sökte inom kommunerna ett feriejobb

⁴ Sommaren 2019 fick 19 procent av alla ungdomar som sökte inom regionerna ett feriejobb

⁵ N=Antalet kommuner som besvarat frågan

efter årskurs tre på gymnasiet”. Detta beror till stor del på att regionerna, utifrån läget med Corona-19 och smittorisk, satt en åldersgräns på 18 år för att få arbeta med vårdande uppgifter inom regionernas områden. För övriga åldersgrupper har regionerna anordnat feriearbeten inom bl.a. administration, fastighetsskötsel samt haft ett samarbete med föreningar inom regionen.

Diagram 3. Kombination av svarsalternativ var möjligt att ange på denna fråga. ⁶N=12

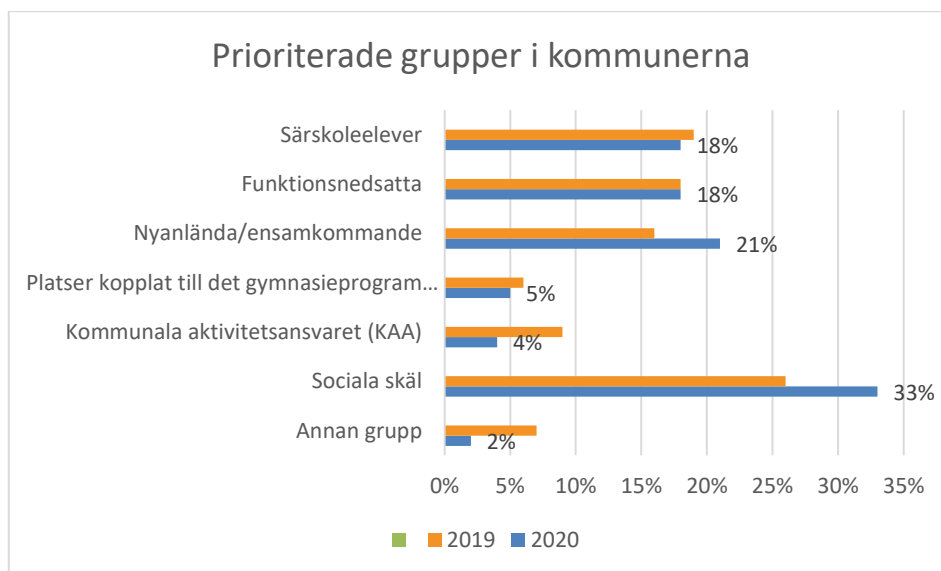
Prioriterade grupper

Resultatet gällande kommuner som har avsatt platser för grupper med särskilda behov har visat en del förändringar i jämförelse mellan åren. För 2020 har antalet platser för gruppen nyanlända/ensamkommande ökat med fem procent. Samtidigt har gruppen Kommunala aktivitetsansvaret (KAA) minskat med fem procent. Andelen ungdomar som haft feriejobb utifrån sociala skäl har ökat med sju procent.

En av tolv regioner som svarat på enkäten har uppgett att de har prioriterad grupp. I det fallet är det gruppen som tillhör Kommunala Aktivitetsansvaret (KAA).

⁶ N=Antalet regioner som besvarat frågan

Diagram 4. ⁷N=70

Andra arbetsgivare än kommunen

Många kommuner arbetar med andra lokala aktörer för att kunna erbjuda unga olika sorters feriearbeten. 265 av landets kommuner har svarat på denna fråga. 155 kommuner, vilket motsvarar 58 procent av de kommuner som svarat på frågan, förmedlar platser utanför den egna verksamheten. Det är tre procent färre jämfört med föregående år. Dock går det inte i enkätsvaren att utläsa fördelningen mellan platser inom privata näringslivet, ideella föreningar eller annan extern arbetsgivare.

Antalet placerade feriearbetare hos annan arbetsgivare än kommunen uppgick 2020 till cirka 17 800, vilket är en ökning med cirka 1 600 ungdomar jämfört med föregående år. Många kommuner anger att man blev tvungna att hitta lösningar som låg utanför kommunernas verksamheter för att ersätta de feriejobb inom vård och omsorg samt förskola som ställdes in med kort varsel utifrån Covid-19.

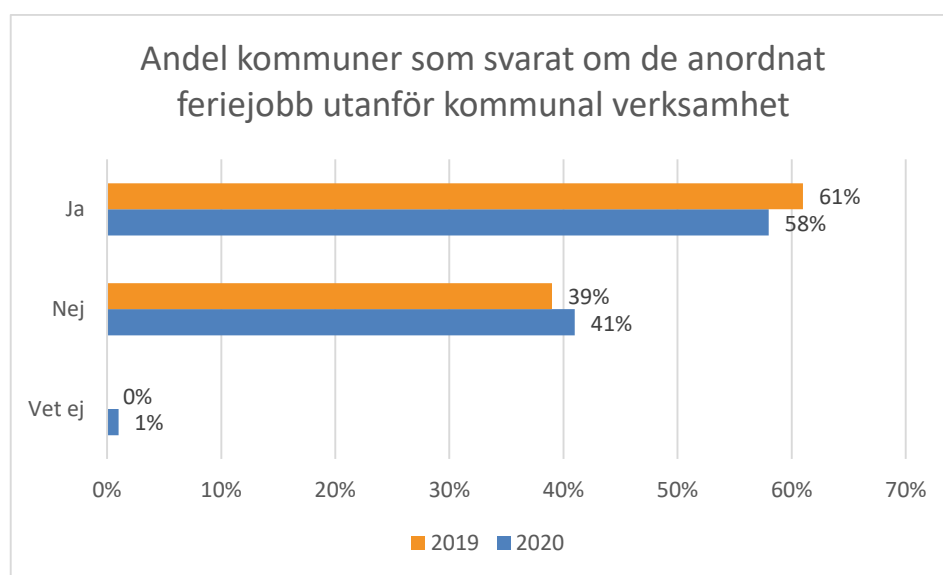
SKR har de senaste åren informerat, inför feriejobsarbetet inom kommunerna, om kommunernas arbetsmiljöansvar vid placering utanför den egna verksamheten. Flera kommuner har under flera år sett sig tvungna att även vända sig till externa aktörer, då kommunens verksamheter inte klarar av att ta emot den stora volym av feriejobb som efterfrågas.

Vanligast är att kommuner samarbetar med ideella organisationer och föreningslivet. Sommarentreprenörer är även det ett feriejobb som kommuner använder som alternativ till arbete inom kommunens verksamheter.

⁷ N=Antalet kommuner som besvarat frågan är 266 varav 140 besvarat att man har prioriterade grupper.

Ett antal kommuner samarbetar med det lokala näringslivet för att få dem att anordna feriejobb. Det är inte helt oproblematiskt då det på vissa håll uppstått diskussioner om löner och arbetsvillkor. Det bör även noteras vad som regleras i Kommunallagen, där det framgår att det gäller ett principiellt förbud mot understöd till enskild näringsidkare (2 kap 8 § KL).

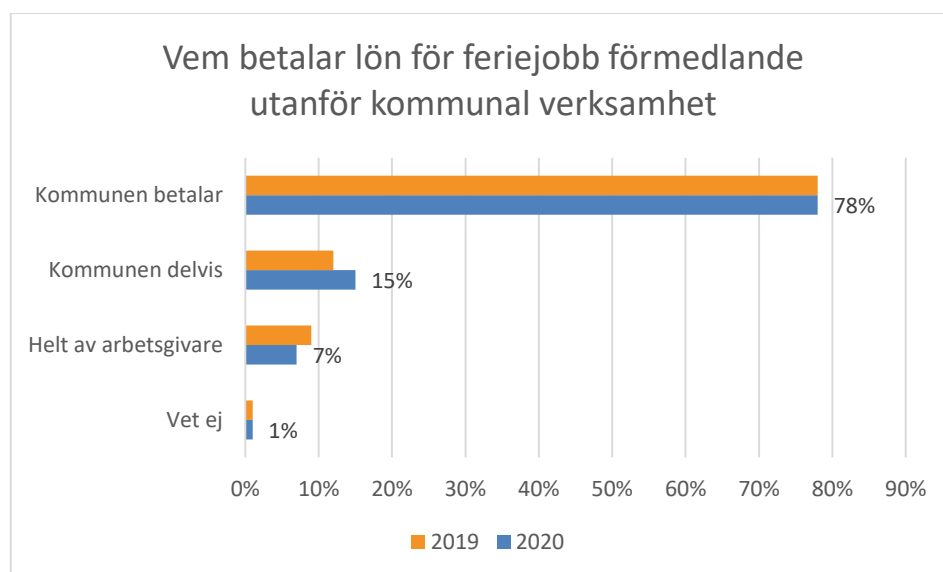
Diagram 5. ⁸N=265

⁸ N=Antalet kommuner som besvarat frågan

118 kommuner, vilket motsvarar 78 procent av de kommuner som besvarat frågan om placering utanför egen kommunal verksamhet uppger att kommunen helt står för lönekostnaden. Andelen som uppger att lönekostnaden helt betalas av arbetsgivaren är sju procent, en minskning med två procent jämfört med år 2019.

Diagram 6. ⁹N=151

Det finns en stor utvecklingspotential i att samarbeta med det lokala näringslivet samt föreningslivet. Dock bör det undersökas om det går att finna former på samarbete utifrån de nämnda faktorer vad gäller arbetsmiljöansvar samt det som framgår i Kommunallagen gällande understöd till enskild näringsidkare. Detta framkommer som ett önskemål från många kommuner som redan har ett gott samarbete med det lokala näringslivet i andra frågor och som önskar möjlighet att presentera ungdomar för företag inför framtida jobb. Denna möjlighet skulle öka chanser till anställning, främst för de som avslutatårskurs tre på gymnasiet samt ungdomar inom Kommunala aktivitetsansvaret (KAA).

Feriejobben har en strategisk betydelse

I SKR:s enkät uppger 66 procent av de svarande kommunerna och 76 procent av svarande regioner att de har en strategi gällande feriejobben.

Regioner anger att syftet är att marknadsföra och ge inblick i vårddyrken för att trygga framtida kompetensförsörjning inom regionernas verksamheter.

Kommunerna anger att syftet är att marknadsföra kommunen som arbetsgivare och presentera de yrken som finns idag inom de kommunala verksamheterna. Kommuner prioriterar ofta marknadsföring av äldre- och barnomsorg.

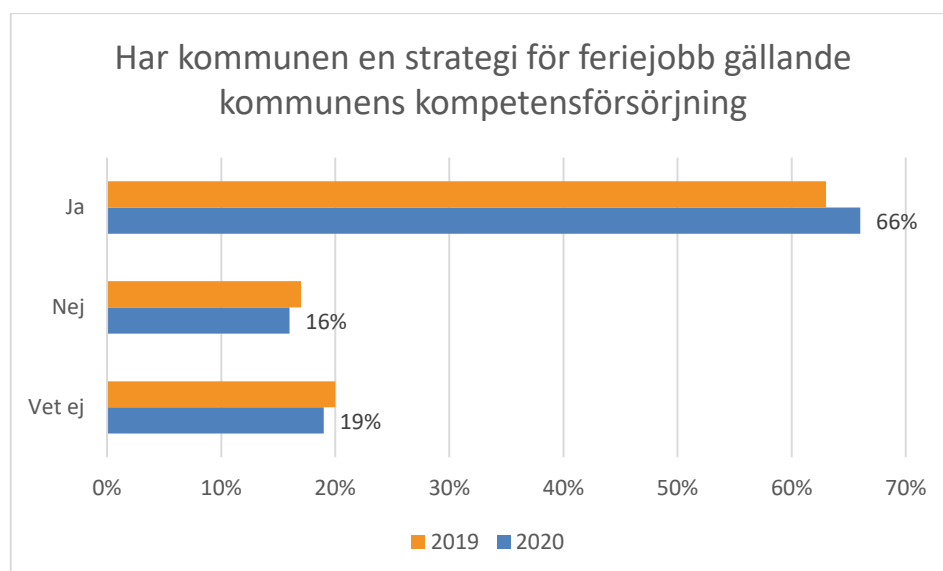
⁹ N=Antalet kommuner som besvarat frågan

Det finns även kommuner som arbetar med att koppla ihop rollen som arbetsgivare med utbildning. Dessa kommuner har en feriejobbsgaranti för alla som går på vård- och omsorgsprogrammet eller barn- och fritidsprogrammet.

Utöver att marknadsföra kommunen som arbetsgivare anger flertalet att syftet med feriejobb är att ungdomar ska få insyn i arbetslivet. Feriejobben ger den första erfarenheten som möjliggör att ungdomar har lättare att senare få jobb. Vissa kommuner har erbjudit ungdomar som haft feriejobb att gå in på kortare vikariat i ordinarie verksamhet under sommaren. Andra ser till att tidigare feriejobbare blir en viktig framtida rekryteringsbas, då sommarvikariat ska tillsättas.

Vissa kommuner erbjuder ungdomar som avslutat årskurs 8 feriejobb för att ge dem en bild vad ett arbete inom olika kommunala sektorer innebär, vilket ska underlätta för det senare valet till gymnasiestudier.

Diagram 7. ¹⁰N=261

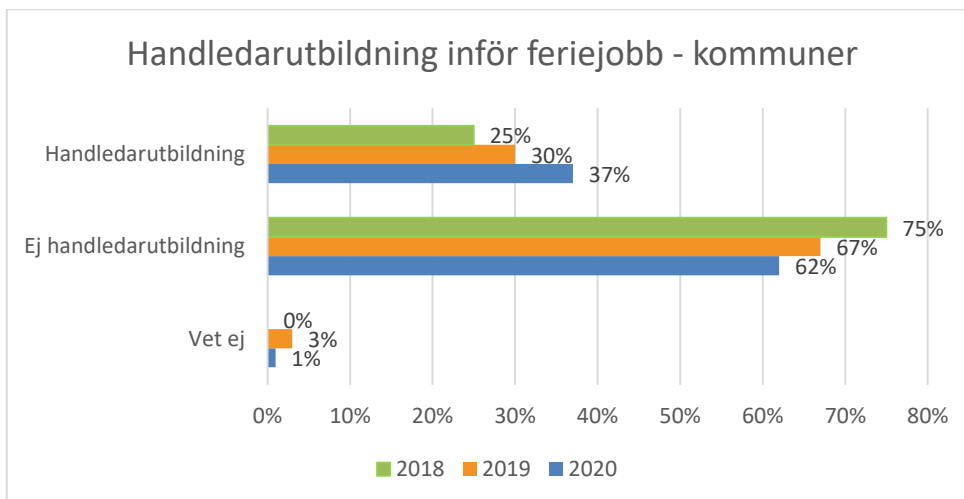
Handledarutbildning

En viktig del i mottagandet av feriejobbare är att ge bra handledning under tiden i feriejobb, vilket många berörda fackliga organisationer ser som en förutsättning för godkännande av arbetsuppgifter och arbetsplatser.

Antal kommuner som själva anordnar handledarutbildning för personal som ska ta emot praktikanter ökar. Ofta är det kommunens arbetsmarknadsenhet som utför utbildningsinsatser. På frågan om kommunen anordnar särskild handledarutbildning med inriktning att ta emot ungdomar på feriejobb svarar 37 procent av de kommuner som svarat på frågan att man anordnar handledarutbildning inför feriejobb, vilket är en ökning jämfört med föregående år med sju procent.

¹⁰ N=Antalet kommuner som besvarat frågan

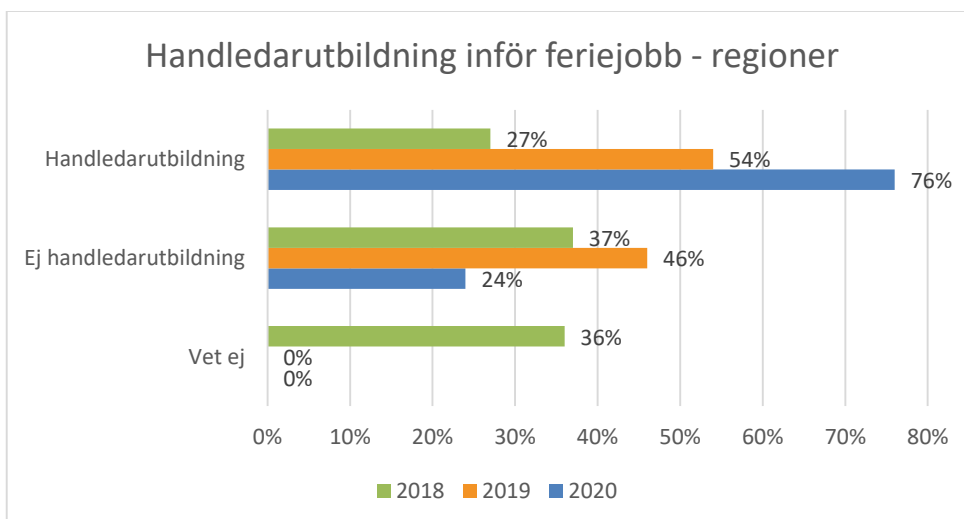
Diagram 8. ¹¹N=261

Av de som besvarat frågan från regionerna så uppger 76 procent att man ger någon form av handledarutbildning. Det är en ökning jämfört med 2019 med 22 procent. Svarefrekvensen från regionerna på denna fråga är större än föregående år, vilket kan förklara den stora procentuella ökningen.

Flertalet av de regioner som svarat ”ja” på frågan om handledarutbildning hänvisar till ett framtaget handledarstöd, men även att informationsträffar genomförs samt att tillgång finns till annat specifikt framtaget informationsmaterial.

Diagram 9. ¹²N=17

¹¹ N=Antalet kommuner som besvarat frågan

¹² N=Antalet regioner som besvarat frågan

Uppföljning

En viktig del i kvalitetsarbetet är uppföljning av tid i feriejobb. 69 procent av kommunerna anger att de genomför uppföljning, vilket är en ökning med nio procent jämfört med föregående år.

75 procent av de regioner som svarat anger att man följer upp tiden i feriejobb vilket är en minskning med 17 procent jämfört med föregående år.

Diagram 10. ¹³N=263

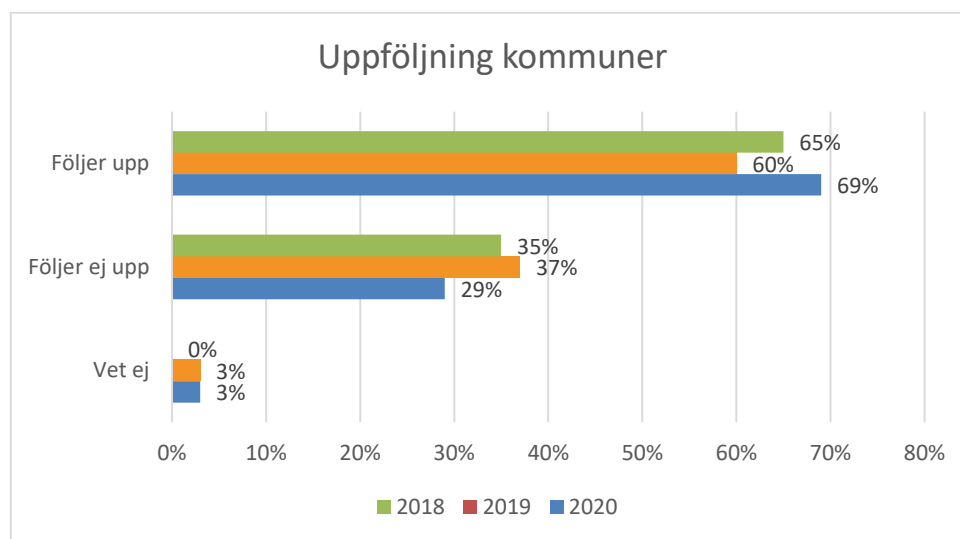
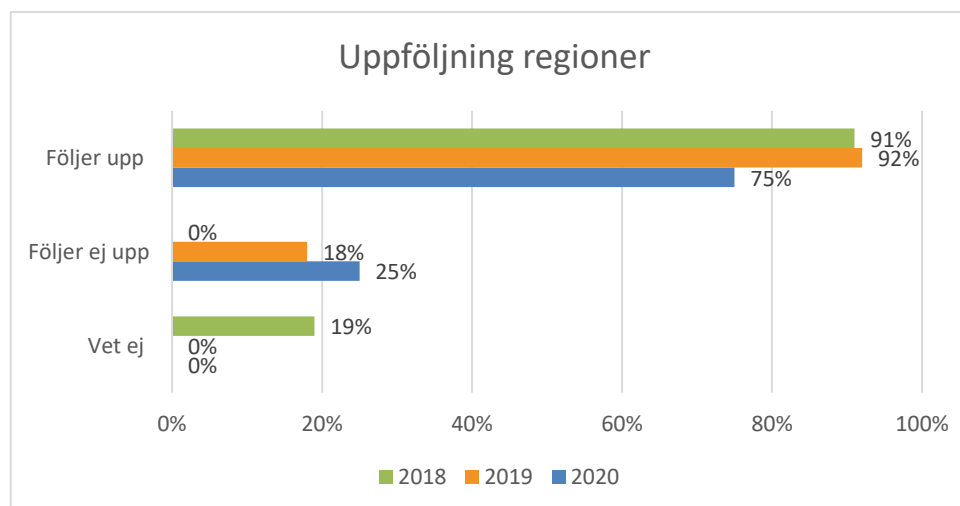

Diagram 11. ¹⁴N=16

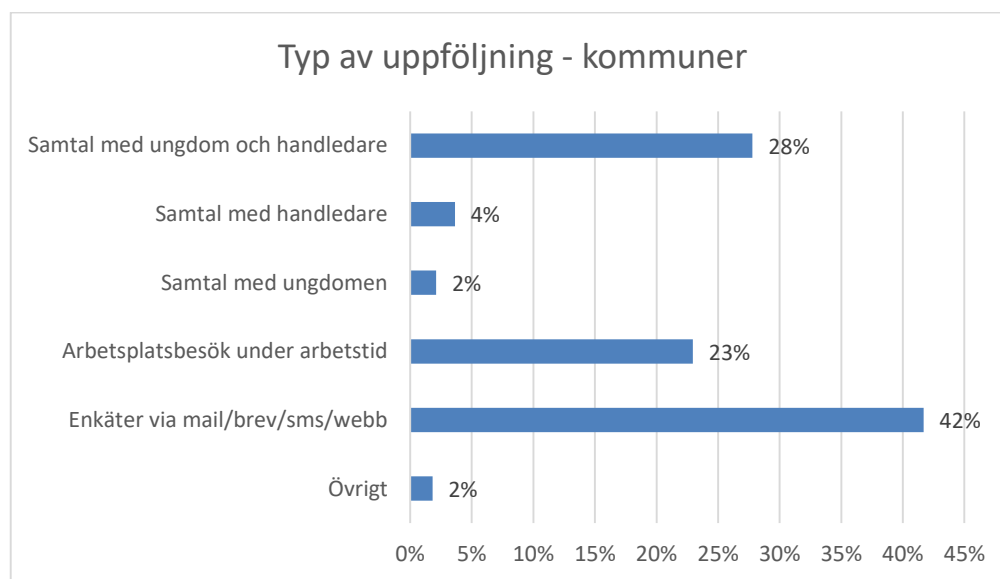

¹³ N=Antalet kommuner som besvarat frågan

¹⁴ N=Antalet regioner som besvarat frågan

Frågan om vilken typ av uppföljning som utfördes kunde ha flera olika svarsalternativ. Den vanligaste formen för kommuner var enkät till ungdomarna. 42 procent av uppföljningarna i kommunerna skedde på det sättet. Näst vanligast var samtal med ungdomar och handledare, vilket skedde i 28 procent av uppföljningarna. Samtal utfördes ofta i samband med arbetsplatsbesök under arbetstid. Denna form av uppföljning skedde i 23 procent av uppföljningarna.

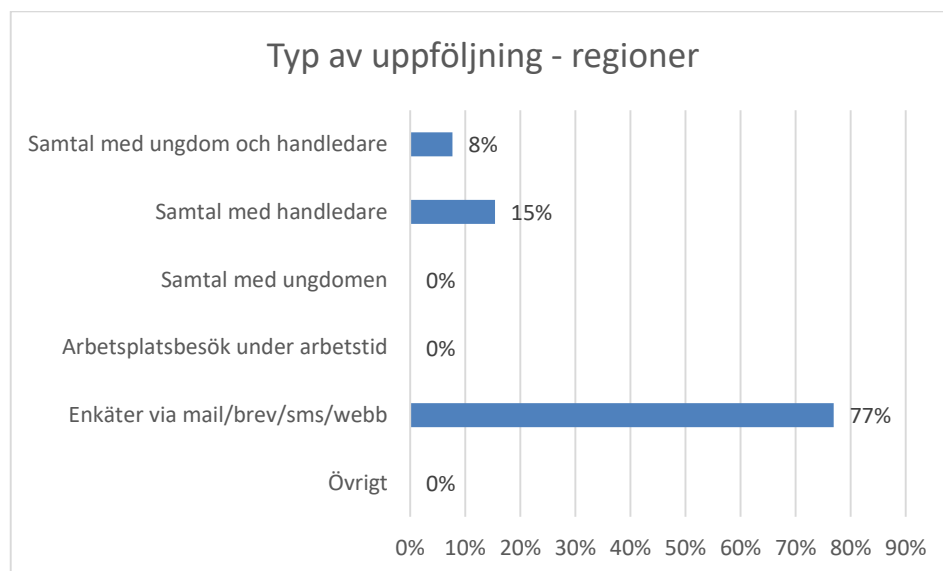
Diagram 12. ¹⁵N=126

För regionerna var den vanligaste formen av uppföljning enkät till ungdomarna, vilket skedde i 77 procent av uppföljningarna.

¹⁵ N=Antalet kommuner som besvarat frågan

Diagram 13. ¹⁶N=13

Sommarjobsatsningen

Den 23 april 2020 avsatte regeringen 180 miljoner kronor till Sommarjobsatsningen, med syfte att förbättra ungdomars framtida möjlighet till inträde på arbetsmarknaden och för att stärka kommunernas möjligheter att skapa sommarjobb för ungdomar.

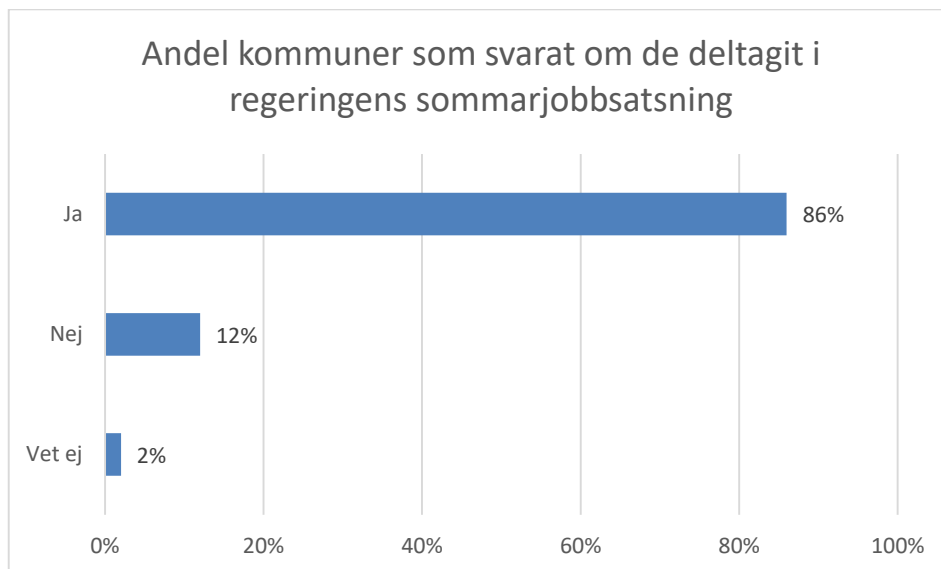
Satsningen riktade sig till ungdomar som avslutat årskurs nio, ungdomar i gymnasieutbildning, ungdomar som samma år har avslutat sin gymnasieutbildning samt ungdomar som är föremål för insatser inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Ungdomar som annars kan ha svårt att finna sommarjobb på egen hand skulle prioriteras.

Av de 260 kommuner som svarat på frågan om de tagit del av Sommarjobsatsningen svarade 86% ”Ja” på den frågan, vilket motsvarar 224 kommuner.

Sommarjobsatsningen har gett cirka 13 270 ungdomar ett feriejobb sommaren 2020. Dessa är inräknade i det totala antalet feriejobb som redovisas i denna rapport.

¹⁶ N=Antalet regioner som besvarat frågan

Diagram 14 ¹⁷ N=260

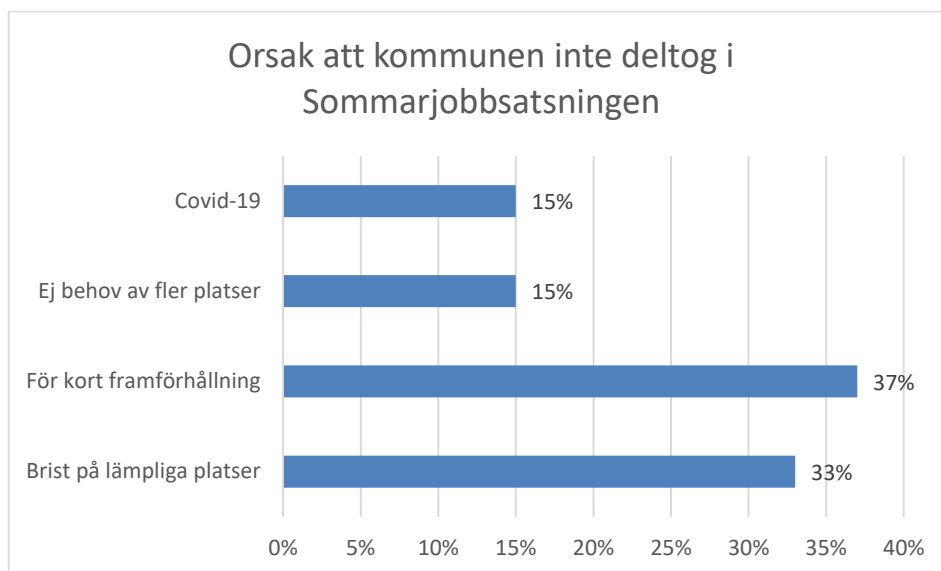
Enkäten tog även upp frågan om orsaken att kommunen inte deltagit i Sommarjobsatsningen. 46 kommuner svarade på frågan. Den orsak som hade störst andel svar var att satsningen hade för kort framförhållning för att kommunerna skulle ha möjlighet att delta i satsningen, 37 procent av svaren angav den orsaken.

I de fria kommentarer som avslutade enkäten framgår att kommunerna ser mycket positivt på denna typ av satsning, men att den måste beslutas tidigare på regeringsnivå, vilket skulle ge kommunerna större möjlighet att planera och genomföra denna typ av satsning. Kommunernas administration av feriejobb, rekvirering av platser med handledare och fackliga förhandlingar påbörjas i januari/februari. Sena beslut från regeringen medför stora svårigheter för kommunerna att åter starta om processen med anskaffning av platser.

Andra faktorer som gjorde att kommuner inte deltog i Sommarjobsatsningen var brist på lämpliga platser, inte behov av fler platser eller, utifrån läget med Covid-19, begränsat utbud av platser.

¹⁷ N=Antalet kommuner som besvarat frågan

Diagram 15 ¹⁸ Kombination av svarsalternativ var möjligt att ange på denna fråga N=46

Jobb för unga

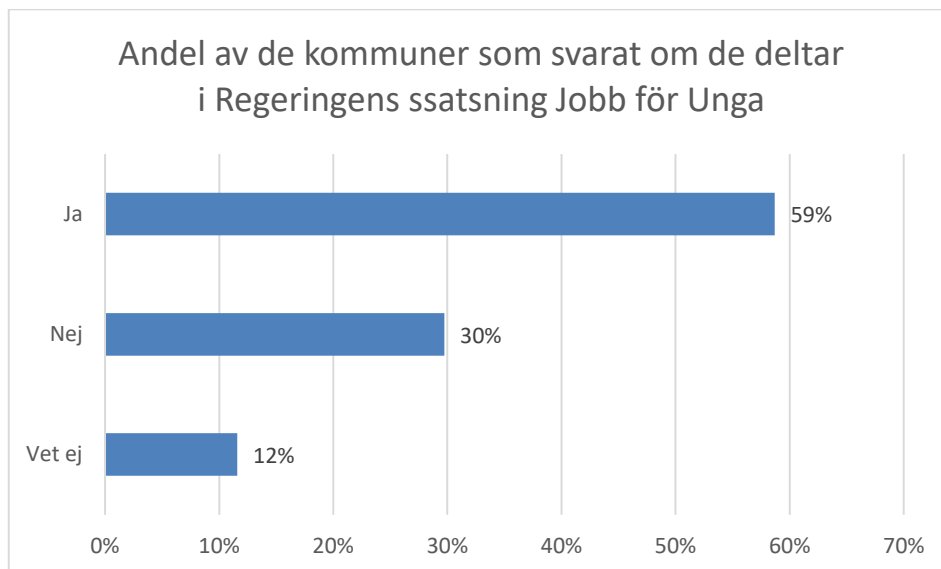
Den 2 juli 2020 avsatte regeringen 100 miljoner kronor för satsningen Jobb för unga. Målgruppen under hösten 2020 är ungdomar som innevarande år har avslutat sin gymnasieutbildning samt ungdomar som är föremål för insatser inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Ungdomar som annars kan ha svårt att finna jobb på egen hand ska prioriteras. De kommunala jobben för ungdomar får pågå under högst fyra månader och gäller till och med årsskiftet 2020/2021.

Av de 259 kommuner som svarat på frågan om de tagit del av satsningen Jobb för unga svarar 59% ”Ja”, vilket motsvarar 153 kommuner.

Jobb för unga har gett cirka 1 680 ungdomar ett jobb hösten 2020. Dessa är inräknade i det totala antalet feriejobb som redovisas i denna rapport.

¹⁸ N=Antal svar från 31 kommuner

Diagram 16 ¹⁹ N=259

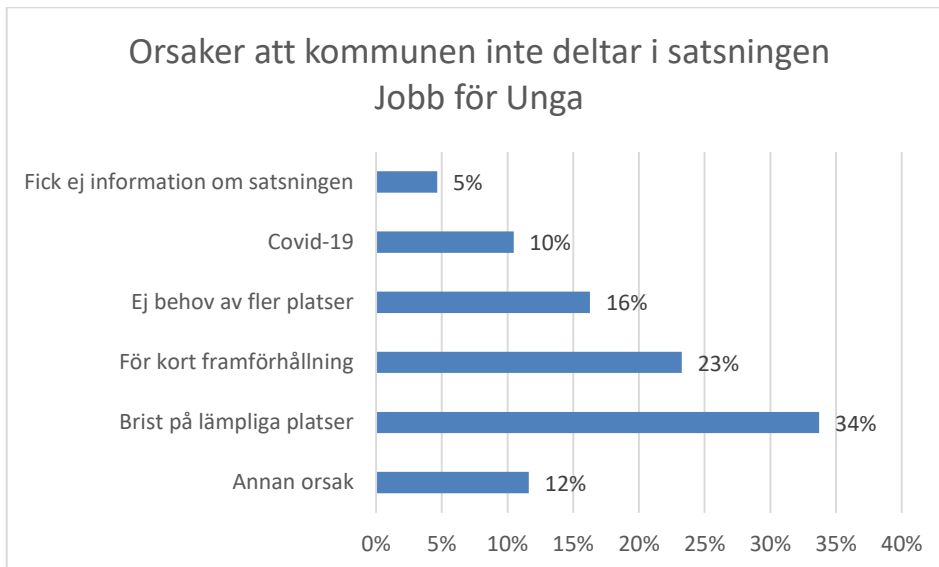
Enkäten tog även upp frågan om orsak att kommunen inte deltagit i regeringens satsning Jobb för unga. 90 kommuner svarade på den frågan. Den orsak som hade störst andel svar var att man hade brist på lämpliga platser, 34 procent av svaren. En orsak var att det var för kort framförhållning utifrån sent beslut från regeringen, 23 procent av svaren.

De fria kommentarerna i slutet av enkäten visade på i stort sett samma svar som för kommentarerna kring Sommarjobsatsningen. Kommunerna ser positivt på denna satsning som riktar sig till särskilda målgrupper. Flera kommuner tog upp problemet att satsningen avslutades vid årsskiftet, precis då kommunerna lyckats forma insatsen och fått igång ungdomar i jobb. Kommunerna såg möjlighet att få en insats som passar ungdomar inom Kommunala aktivitetsansvaret (KAA), men önskade en mer långsiktig insats, då tiden i arbete ofta delas med kompletterande kompetensutvecklings- och utbildningsinsatser.

Andra faktorer som gjorde att kommuner inte deltog i Sommarjobsatsningen var brist på lämpliga platser, inte behov av fler platser eller utifrån läget med Covid-19, begränsat utbud av platser.

¹⁹ N=Antalet kommuner som besvarat frågan

Diagram 17 Kombination av svarsalternativ var möjligt att ange på denna fråga ²⁰ N=90

²⁰ N=Antal svar från 78 kommuner

Feriejobb för ungdom – sommaren 2020

Sammanställning av enkätsvar från kommuner och regioner

Sommaren 2020 erbjöd kommuner och regioner cirka 68 800 ungdomar en möjlighet att arbeta några veckor under sommaren. Totalt fick cirka 67 000 ungdomar ett feriejobb i en kommun och cirka 1 800 ungdomar feriejobb i en region. Jämfört med 2019 har antalet feriejobb minskat med cirka 7 600 platser. Kommunerna har 2020 haft cirka 5 800 färre ungdomar anställda jämfört med föregående sommar. Regionerna uppvisar en sänkning av antalet ungdomar med cirka 1 800 platser.

Årets enkät som gått ut till samtliga kommuner och regioner visar sammanfattningsvis ett fortsatt engagemang i arbetet att ordna feriejobb för ungdomar.

Enkäten har besvarats av 95 procent av kommunerna och av 81 procent av regionerna.

Upplysningar om innehållet
Per Överberg, per.overberg@skr.se

© Sveriges Kommuner och Regioner, 2021
Beställningsnummer: 5523